

ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДЕБАТІВ У ШКОЛІ ЯК ШЛЯХ УТВЕРДЖЕННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ

Тетяна Ремех, к.пед.н.

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Сьогодні дебати набули популярності не лише серед політиків і громадських діячів — їх запроваджують в освітній процес університетів і шкіл різних країн.

Метою нашої розвідки є з'ясування потенціалу дебатів для навчання учнівської молоді на основі загального аналізу результатів проєкту IDEA NL «Від вимірювання до навчання: оцінка впливу дебатів на критичне мислення та демократичні цінності» [1].

Встановлено, що в європейських країнах дебати застосовують на уроках із різних предметів, де зміст навчання потребує обговорення суперечливих тем. Дебатуючи та глибоко досліджуючи навчальну інформацію, учні опановують основні правила логіки і риторики, вдосконалюють уміння аргументованої дискусії, вміння логічно й доказово відстоювати власну позицію, розвивають навички публічного виступу та командність, формують громадянську позицію, уможливають прояв толерантності та сприйняття різноманітності.

У 2015–2017 рр. міжнародна організація IDEA NL (International Debate Education Organization) за підтримки фонду Erasmus Plus Youth реалізовувала проєкт «Від вимірювання до навчання: оцінка впливу дебатів на критичне мислення та демократичні цінності». У проєкті взяли участь 1389 респондентів 8 європейських країн — Нідерланди (IDEA NL), Чехія (ADK), Румунія (ARDOR), Словаччина (SDA), Естонія (EDS), Литва (EDC), Латвії (DC), Македонія (YEF) [2]. Проєкт мав на меті з'ясувати вплив дебатів на загальну освіту в середніх школах. Фокус дослідження полягав у тому, що навчання дебатів на уроках у школі або заняттях у клубах розвиває критичне мислення учнів та прихильність до демократичних цінностей.

Наголошено, що дебатна освіта, організована для певної групи учнів у клубах чи на заняттях протягом кількох місяців, впливає на їхній розвиток: сприяє академічній успішності, становленню громадянської позиції, розвитку впевненості та зміцненню довіри. Запровадження дебатів у школі забезпечує суттєві й вимірювані результати для молоді щодо формулю-

вання думки, публічних виступів, критичного мислення, успішності в навчанні. Практикуючи аргументацію в різних умовах та ролевих моделях, у взаємодії з різними думками, учні краще усвідомлюють власну точку зору, точніше формулюють і висловлюють її, більш відкрито реагують на думки інших, краще розуміють політику та новини [2].

Дебатний рух в Україні нараховує майже 30 років. Утім, в українському освітньому просторі дебатам відведена роль переважно риторичної гри, що реалізується через такі форми як дебатні турніри, змагання, фестивалі.

Узагальнені результати проєкту IDEA NL «Від вимірювання до навчання: оцінка впливу дебатів на критичне мислення та демократичні цінності» доводять, що сьогодні слід інакше оцінити освітні можливості дебатів. Вони є не лише інтелектуальними змаганнями, а освітньою технологією, яка сприяє розвитку в учнів важливих для життя в швидкозмінюваному світі навичок та утвердженню в суспільстві демократичних цінностей.

Ключові слова: дебатна освіта, демократичні цінності, критичне мислення, потенціал дебатів.

Література

Anne Valkering, Miroslav Netcok, George Matu et al. From Measuring to Learning. Evaluating the impact debate on critical thinking and democratic values. 2015–2017. 228 p.

<https://idebate.org/news/idea-nl-launches-study-impact-debate-education>

ДО ПИТАННЯ ПРО ТРАНСФОРМАЦІЮ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА КОМПЕТЕНТІСНІ ЗАСАДИ

**Олександра Савченко, д.пед.н., проф.,
академік НАПН України**

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є науковий коментар щодо законодавчо-нормативних орієнтирів початкової освіти, які визначають її трансформацію на компетентнісні засади.

У 2018 р. затверджено новий Державний стандарт початкової освіти, де закладено законодавчу базу для функціонування початкової освіти